

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พุทธศักราช 2545-2549) ประเทศไทย ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนความเข้มแข็งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนและความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ภาษา และคอมพิวเตอร์มากขึ้น อีกทั้งยังมีการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยให้ขยายการผลิตบัณฑิตและช่างเทคนิคในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน (ชาชีวะวัน ศรีแก้ว, 2545) เพื่อรองรับการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่อยู่ใน 5 กลุ่มยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลประกาศให้มีการผลักดันไปสู่การแข่งขันใน ตลาดโลกโดยรัฐบาลตั้งเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางของโลกและเอเชียในด้านอุตสาหกรรมแพชั่น อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ อุตสาหกรรมสารสนเทศและโทรคมนาคม (ไอซีที) และอุตสาหกรรมยานยนต์ (เอี่ยมพร สิงห์กาญจน์, 2547) จากนั้นนโยบายการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมดังกล่าว ส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า จะเป็นฐานการผลิตยานยนต์ของเอเชียหรือเรียกว่าดีทรอยต์แห่งเอเชีย และได้คาดหวังว่า อุตสาหกรรมยานยนต์จะเติบโตเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 50 คิดเป็นมูลค่า 1.5 แสนล้านบาท จึงต้องเร่งมาตรการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะนักลงทุนชาวญี่ปุ่นที่มีมากเป็นอันดับหนึ่งของการลงทุนในประเทศไทยให้เข้ามาลงทุน (กรุงเทพธุรกิจ, 2548) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลยอดการผลิตรถยนต์ พบว่า นับตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน 2548 ประเทศไทยมียอดการผลิตรถยนต์ทั้งสิ้นจำนวน 517,829 คัน เพิ่มขึ้นกว่าปี 2547 ถึง 71,204 คัน สำหรับการส่งออกรถยนต์สำเร็จรูป มีจำนวนถึง 194,172 คัน หรือเท่ากับร้อยละ 37.50 ของรถยนต์ที่ผลิตได้ทั้งหมด คิดเป็นมูลค่าการส่งออกจำนวน 90,258.28 ล้านบาท เมื่อรวมการส่งออกรถยนต์เครื่องยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์และอะไหล่มีจำนวนมูลค่าถึง 131,468.13 ล้านบาท คิดเป็นมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 47.90 (โพสท์ทูเคย์, 2548) เห็นได้ว่าอุตสาหกรรมยานยนต์มีการขยายฐานการผลิตและการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพราะฉะนั้น โอกาสที่จะดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศนั้น มีความเป็นไปได้ตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลที่ได้กำหนดไว้

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์ ทำให้มีแนวโน้มความต้องการแรงงานสูงขึ้น ซึ่งในปี 2547 มีการขยายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ทั้งภายในและ

ภายนอกประเทศ ทำให้มีการจ้างงานด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา เช่น โปรแกรมเมอร์ ช่างเทคนิค และวิศวกรเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะวิศวกรซึ่งรัฐบาลได้วางนโยบายพัฒนาศักยภาพของวิศวกรให้ทัดเทียมต่างประเทศ เนื่องจากแนวโน้มในอนาคตภาคอุตสาหกรรมยานยนต์จะมีอัตราการจ้างแรงงานลดลง เหตุเพราะจะมีการใช้เครื่องจักรกลจำนวนมากทดแทนแรงงาน วิศวกรจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลเครื่องจักร (เอี่ยมพร สิงหาญจน์, 2547) นอกจากนี้วิศวกรส่วนใหญ่ต้องทำงานร่วมกับชาวต่างชาติจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาชีพและทางด้านภาษา ต้องแสวงหาความรู้และข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการประชุมวิชาการของสมาคมศิษย์วิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้สรุปไว้ว่า การศึกษาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์นั้น ควรจัดให้มีการประสานงานระหว่างสถาบันในประเทศ และระหว่างสถาบันของประเทศกับสถาบันอื่น ๆ ในต่างประเทศ ทั้งที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันและต่างภูมิภาค เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการศึกษา การวิจัยและการประกอบอาชีพวิศวกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (สมาคมศิษย์วิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2540) ซึ่งภาษาต่างประเทศที่ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่สำคัญคือ ภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้จึงนับได้ว่าเป็นผู้ที่ได้เปรียบเพราะสามารถติดต่อสื่อสารได้ทั้งในสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติและสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (Hughes, 1983, p. 36) ทั้งนี้ข้อมูลข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ มีการบันทึกไว้เป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 80 ของข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ถูกบันทึกไว้เป็นภาษาอังกฤษ และร้อยละ 70 ของไปรษณีย์ภัณฑ์ทั่วโลกต้องเขียนด้านหน้าซองเป็นภาษาอังกฤษ (Naisbitt, 1994) ดังนั้นความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องใช้ในการแสวงหาความรู้และในการประกอบอาชีพให้พัฒนาก้าวหน้าต่อไป

อย่างไรก็ตามการใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ดังที่จิราภา วิทยากรักษ์ (2537) ได้รายงานว่าวิศวกรมักจะกำหนดทักษะทางด้านภาษาของตนเองไว้ต่ำมาก ขณะเดียวกันความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในหน้าที่การงานมีปานกลางค่อนข้างสูง สอดคล้องกับ อิวเวอร์ และลาทอร์เร (Ewer & Latore, 1967 cited in Mackay & Mountford, 1978, pp. 6-7) ที่ได้กล่าวถึงรายงานของยูเนสโก (UNESCO) ว่า สองในสามของงานเขียนทางด้านวิศวกรรมจะเขียนเป็นภาษาอังกฤษ แต่สองในสามของวิศวกรทั่วโลกไม่สามารถอ่านภาษาอังกฤษได้ดีพอ จึงส่งผลกระทบต่อการทำงาน อีกทั้งสื่อและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งการประชุมสัมมนาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์มักบันทึกไว้เป็นภาษาอังกฤษ จึงเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมของวิศวกร เห็นได้ว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการทำงานในโลกปัจจุบัน

เพราะฉะนั้นวิศวกรจึงควรมีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการแสวงหาความรู้หรือเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

จากความสำเร็จดังกล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกรไทยและเลือกที่จะเก็บข้อมูลจากอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ทั้งนี้เพราะภาคตะวันออกจัดเป็นฐานการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ และประกอบรถยนต์แหล่งใหญ่ของประเทศ และมีชาวต่างชาติเข้ามาทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่วิศวกรจะต้องใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน และติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติที่ร่วมลงทุนในประเทศไทยทั้งภายในบริษัทและกับบริษัทต่างประเทศ แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่า วิศวกรหรือช่างเทคนิคต่าง ๆ มักจะมีปัญหาในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษและมีความต้องการที่จะฝึกฝน พัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของตนอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากวิศวกรไทยที่ทำงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความมากน้อยในการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกรไทย
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกรไทย จำแนกตามระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน สถานที่ตั้งของบริษัท และตำแหน่งงาน
3. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกรไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้ คือ จะทำให้รู้ถึงปัญหา ระดับของปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกรไทยในอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อ

การทำงาน นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำผลวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของวิศวกรไทยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. กลุ่มประชากรของงานวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มวิศวกรที่ทำงานในบริษัทซึ่งผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ หรือ ประกอบรถยนต์ ที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
2. กลุ่มตัวอย่าง คือตัวแทนวิศวกรจำนวน 217 คนที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มประชากร 498 คน
3. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับความมากน้อยของการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกร สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญห โดยให้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

คำถามในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งปัญหาในการวิจัย ไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. วิศวกรใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานมากน้อยเพียงใด และใช้ทักษะใดระหว่างทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียนในการทำงานมากที่สุด
2. วิศวกรส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานโดยจำแนกตาม 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในเรื่องใดบ้าง
3. ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกรไทยเกิดจากสาเหตุทางด้านความรู้ ภาษาอังกฤษในด้านใดบ้าง
4. วิศวกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีแนวทางแก้ไขปัญหายังไงบ้าง
5. เปรียบเทียบระดับการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกร จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน และสถานที่ทำงานแล้วมีความแตกต่างกันอย่างไร
6. เปรียบเทียบปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของวิศวกร จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน และสถานที่ทำงานแล้วมีความแตกต่างกันอย่างไร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษ หมายถึง ปัญหาทางด้านความรู้พื้นฐานทางภาษา และจิตความสามารถในการใช้ภาษาทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน
2. สาเหตุของปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษ หมายถึง ทักษะความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ เช่น ความรู้ทางด้านคำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์และอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคิดว่าตนเองมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ไม่ดีพอ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษ
3. แนวทางแก้ไขปัญหา หมายถึง วิธีการแก้ปัญหาในระดับองค์กร และในระดับส่วนบุคคล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษของวิศวกร ให้ดีขึ้น
4. วิศวกร หมายถึง ผู้ที่ทำงานในตำแหน่งวิศวกรของบริษัท จำแนกเป็นระดับผู้บริหาร ระดับหัวหน้างาน และระดับปฏิบัติการ
5. ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด
6. เขตนิคมอุตสาหกรรม หมายถึง เขตพื้นที่ดินซึ่งจัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม เข้าไปอยู่รวมกันอย่างเป็นสัดส่วน อันประกอบด้วยพื้นที่อุตสาหกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร และนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง
7. บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน หมายถึง บริษัทที่ได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาระบบ คุณภาพ และมาตรฐานการผลิตเพื่อแข่งขันในตลาดโลก โดยได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร และบริการอื่น ๆ จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
8. อุตสาหกรรมยานยนต์ หมายถึง กิจการผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะ กิจการประกอบรถยนต์จำแนกตามหมวดที่ 4 ว่าด้วยเรื่อง ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่งของบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
9. มาตรฐานค่า (Rating Scale) หมายถึง มาตรวัดชนิดหนึ่ง ที่ใช้สร้างเป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบวัดด้านจิตพิสัย จัดเป็นมาตรวัดทางด้านจิตวิทยา (Psychological Scale) มีลักษณะเป็นเส้นตรงที่มีตัวเลขหรืออักษรกำกับ มีการให้ค่าสิ่งเร้าโดยการพิจารณาตัดสินใจบนช่องของความต่อเนื่อง (Continuum) จากความมากที่สุดถึงน้อยสุด ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือคือแบบสอบถาม โดยกำหนดมาตร 5 ช่องเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดให้ตัวเลขที่กำกับอยู่ในมาตรทั้ง 5 ช่องเป็นตัวเลขที่มีความต่อเนื่องกัน